

Bijlage 1 Informatie voor aanbesteding DOB

Databank Openbare Bibliotheken voor de sociaal-educatieve kaart

Inhoud

Huidige situatie	2
Beheer huidige situatie	2
Vast te leggen gegevens	2
Beschikbaar stellen van de gegevens via API	3
Vereiste situatie	4
Vereisten	4
Gegevens in DOB	4
Organisaties en aanbod	5
Relaties tussen organisaties, bibliotheken en aanbod	6
Beheer	6
Invoerders van gegevens	6
Autorisatie	6
Beheer ISIL-codes	6
Gegevens beschikbaar stellen via REST API	7
Stelsel openbare bibliotheken	7
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen	7
POI's bieden provinciale ondersteuning	8
Landelijke ondersteuning VOB en KB	8
Begrippen	9

Huidige situatie

Het huidige systeem heet G!DS en bevat momenteel ongeveer:

- 96.340 organisaties
- 41.000 producten
- 2.000 gebruikers (onder wie zowel bibliotheekmedewerkers als externe redacteurs).

G!DS wordt gebruikt door circa 140 openbare bibliotheekorganisaties.

Beheer huidige situatie

Een landelijk beheerteam (Functioneel Beheer G!DS) bepaalt en beheert centraal de structuur van de database. Ook beheert dit team de toegang tot de gegevens die G!DS levert aan andere websites. Het team beheert de organisatie- en aanbodsoorten, inclusief wijzigingen en aanvullingen.

Daarnaast geeft het team websiteaccounts uit aan partijen die data in G!DS willen gebruiken. Het maakt hiervoor uitvoerprofielen voor deze partijen.

Voor de beheerders van de database is in G!DS een moderne en flexibele zoekfunctie beschikbaar. Deze is gebouwd met Elastic Search, op basis van organisatie, product of een willekeurig woord. Daarbij is het mogelijk om subselecties te maken op basis van bijvoorbeeld wijzigingsdatum, controledatum (periode), trefwoord enzovoort. Dit is uiteraard afgestemd op de rollen en rechten van gebruikersgroepen.

Zowel in de huidige als nieuwe situatie zijn er bewakingsmechanismen nodig om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen.

Bekijk het [filmpje over invoeren in G!DS](#).

Vast te leggen gegevens

We leggen gegevens vast van verschillende aard:

- Algemene organisatiegegevens: naam, doel en omschrijving, locaties, contactgegevens, werkgebied, website(s), logo, trefwoorden, relaties met andere organisaties enzovoort.
- Aanbod: diensten, agenda-items zoals cursussen, lezingen en evenementen van een specifieke organisatie.

Om de gegevens goed te kunnen ontsluiten, werken we met:

- Organisatie- en productsoorten: basisformats voor het invoeren van een specifieke organisatie of product, waardoor deze alleen voor die specifieke organisatie (of product) relevante velden tonen.
- Doelgebied: geeft aan op welk postcodegebied een organisatie zich richt (werkgebied), of de regio waarvoor een activiteit bedoeld is.
- Locatie: vermeldt de vestigingsplaats of -adres van een organisatie, of de locatie waar een evenement plaatsvindt.
- Trefwoorden: geven bijvoorbeeld aan wat een organisatie doet, voor wie of op welk thema men dit doet.

Voor de juiste invoer van de gegevens is het essentieel dat niet alleen bij organisatiegegevens, maar ook bij producten trefwoorden kunnen worden opgegeven, in afwijking van de organisatiegegevens. Zo kan men bij de uitvoer van gegevens specifieke selecties maken en laten tonen, en kan men gericht zoeken in de database.

Om invoerders zoveel mogelijk te helpen en fouten te voorkomen, gebruiken we thesauri waaruit voorkeuzelijstjes in het organisatie- en productsoortformat zijn opgenomen. Denk aan trefwoorden, doelgebieden (postcodes, provincies, gemeenten, kernen) enzovoort.

Beschikbaar stellen van de gegevens via API

GIDS stelt de gegevens beschikbaar via een API. De afnemers van de gegevens vragen deze op met behulp van een profiel. In het profiel is de query inclusief parameters vooraf geconfigureerd door de functioneel beheerders van de KB. De afnemers kunnen deze opvraging doen op basis van gebruikersnaam, wachtwoord en profiel-ID of op basis van een API-key. De API-key bevat daarbij het profiel-ID.

Vereiste situatie

Vereisten

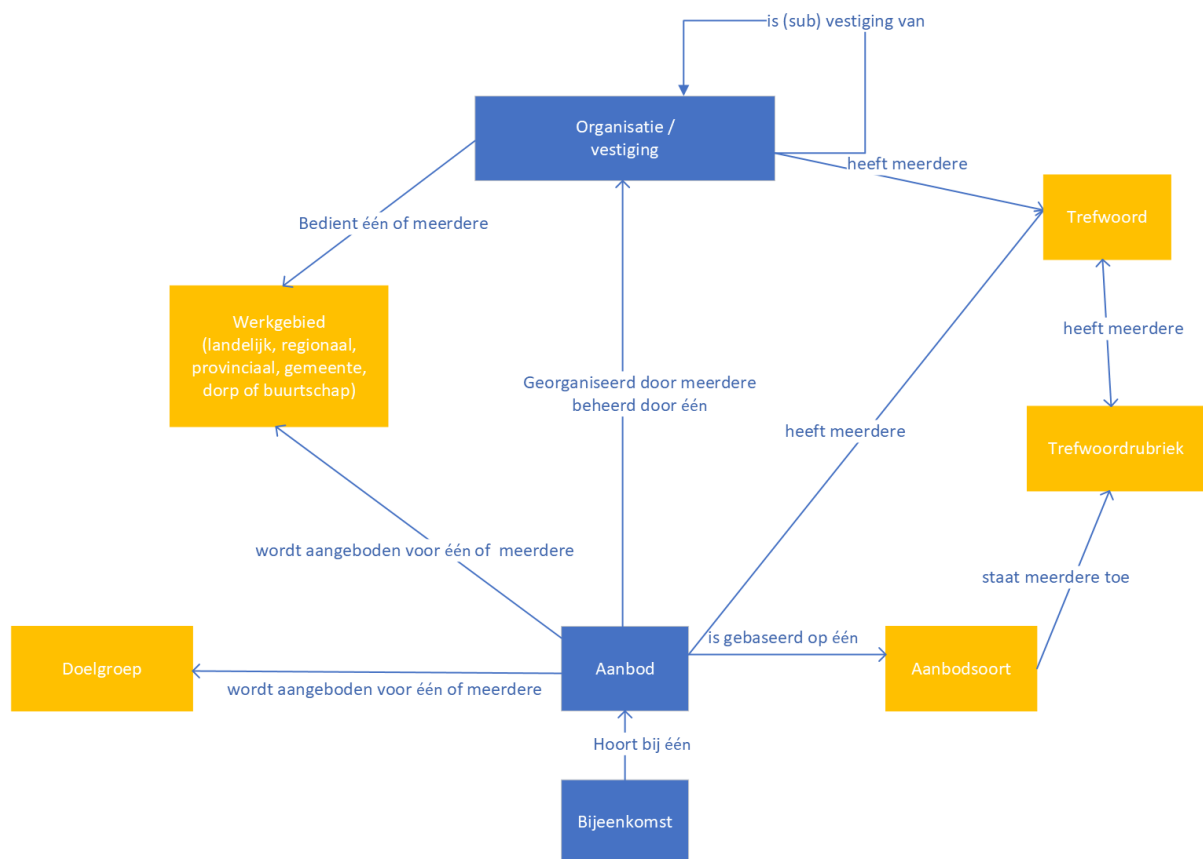
De scope, positie en rol van DOB/ de gevraagde oplossing is uitgewerkt in Bijlage 4 DOB - Architectuurkaders.jpg.

DOB/ de gevraagde oplossing zal de volgende elementen moeten bevatten:

- Databank met een datamodel wat gebaseerd is op de beschrijving van de gegevens in dit hoofdstuk en in het Programma van eisen.
- Een webbased interface voor het invoeren en beheren van aanbod en organisatie gegevens.
- Een webbased interface voor het invoeren en beheren van templates en referentiegegevens die nodig zijn bij het beheren van aanbod en organisatiegegevens.
- Een REST API met opvraagfuncties.

Gegevens in DOB

In deze paragraaf worden de gegevens en de relatie tussen deze gegevens die beheerd worden in DOB toegelicht.

Organisaties en aanbod

De databank openbare bibliotheken bevat organisaties en aanbod.

- **Organisatie:** bevat organisatiegegevens. Onder organisatiegegevens verstaan we onder meer: naam en beschrijving, type organisatie, gegevens over locatie of adres, en contactpersoon.
Een organisatie kan meerdere vestigingen hebben. Iedere vestiging is een suborganisatie. Organisaties hebben altijd een werkgebied: ofwel landelijk, ofwel bestaande uit één of meer regionale gebieden.
Een Bibliotheek is een bijzondere organisatie. Een Bibliotheek bevat organisatiegegevens, basisbestandsgegevens en aanvullende velden. Met basisbestandsgegevens wordt een set met gegevens bedoeld die nodig zijn voor de correcte werking van bepaalde diensten van bibliotheken.
Bij een Bibliotheek wordt de hoofdvestiging aangeduid als basisbibliotheek. Er zijn verschillende type bibliotheekvestigingen, bijvoorbeeld: basisbibliotheek (hoofdvestiging), vestiging, servicepunt en bibliobus.
- **Aanbod:** producten, activiteiten en diensten. Aanbod kan beschikbaar gemaakt worden voor een of meer doelgroepen of voor iedereen. Het aanbod is altijd beschikbaar voor een of meer geografische gebieden.
 - **Product:** iets wat de Bibliotheek aanbiedt dat niet tijdgebonden is, zoals een leskist of themacollectie voor het onderwijs.
 - **Activiteit:** bestaat uit één of meer bijeenkomsten of online sessies. Voorbeelden: lezing, cursus, wandeling, voorstelling, inloopspreekuur, hulp bij formulieren invullen.
 - **Dienst:** loket of fysieke locatie in een Bibliotheek waar men terecht kan met een bepaald doel. Bijvoorbeeld het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Deze locatie heeft vaak afwijkende openingstijden.

Relaties tussen organisaties, bibliotheken en aanbod

Aanbod kan door meerdere organisaties samen worden georganiseerd, maar er is altijd één organisatie verantwoordelijk voor de juiste registratie in DOB.

De gebieden waarvoor aanbod beschikbaar is, kunnen samenvallen met het werkgebied van de organisatie die het aanbiedt, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn.

Bij het beheren van aanbod en organisaties worden diverse kenmerken ingevoerd. Deze kenmerken komen uit de trefwoordrubrieken. Een (meer)keuzelijst is gekoppeld aan een trefwoordenrubriek.

Bij het beheren van aanbod wordt altijd een aanbodsoort gebruikt. De soort bepaalt welke aanvullende velden men moet of kan invullen en welke trefwoordrubrieken men kan gebruiken.

Beheer

Invoerders van gegevens

Er zijn verschillende groepen die gegevens in DOB beheren.

- Bibliotheekmedewerkers: zij zijn verantwoordelijk voor invoer en beheer van de eigen organisatiegegevens en hun aanbod. In sommige gevallen zullen zij ook gegevens en aanbod van partners invullen.
- Belangrijke lokale partners: zij voeren hun eigen gegevens en aanbod in, onder verantwoordelijkheid van de Bibliotheek.
- Provinciale en landelijke ondersteuners: zij ondersteunen de bibliotheken en beheren gegevens op landelijk niveau.
- Functioneel beheerders: zij beheren de referentiegegevens die nodig zijn voor een goede werking van DOB.

Over het algemeen hebben de gebruikers geen uitgebreide IT-kennis. Dat vraagt om:

- Intuïtieve en eenvoudige invoer en onderhoud in de database.
- Directe terugkoppeling, zodat gebruikers meteen zien of zij de gegevens goed hebben ingevoerd.

Autorisatie

Wat een gebruiker kan doen moet afhangen van drie aspecten: hiërarchisch niveau; rol en recht.

De beheerstructuur heeft een hiërarchie die aansluit op de hiërarchie van het veld.

Wij streven ernaar dat medewerkers de gegevens vanuit hun eigen expertise beheren. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld een tekstschrijver de beschrijving voor zijn rekening neemt en een agendaplanner de data invult van een aanbod.

Pas als alle gegevens correct zijn ingevuld, mag het item gepubliceerd worden. Daarvoor moeten gebruikersgroepen en hun rollen onderscheiden worden, met bijbehorende rechten.

De hiërarchische beheerstructuur en de rollen worden uitgewerkt door de KB.

Beheer ISIL-codes

Alle vestigingen van basisbibliotheken zijn voorzien van een ISIL-code. ISIL staat voor International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations. Diverse diensten gebruiken de ISIL-code voor de identificatie van een basisbibliotheek(vestiging).

De ISIL-code is een belangrijk onderdeel van de basisbestandsgegevens van een Bibliotheek. Zij worden nu in G!DS beheerd door de KB en dit blijft zo in het nieuwe systeem.

Gegevens beschikbaar stellen via REST API

Diverse afnemers gebruiken de gegevens in DOB:

- Bibliotheekwebsites
- Websites voor sociaal-educatieve kaart, beheerd door bibliotheken
- Andere websites die de bibliotheken beheren in overleg met de gemeente
- Website HetInformatiepunt.nl
- Websites voor IDO-Gids voor Nederland (bijvoorbeeld <https://belastingdienst.gidsvoornederland.nl/>)
- Afnemers van basisdata bibliotheken, zoals ISIL-codes
- Het Datawarehouse van de KB

Alle afnemers van de data zullen deze opvragen via een REST API. Vrijwel alle afnemers zullen hiervoor een aantal generieke opvraagfuncties gebruiken. Deze moeten zo zijn ingericht dat de afnemers snel de actuele gegevens kunnen opvragen. Voor het datawarehouse is een maatwerk-opvraagfunctie nodig.

Stelsel openbare bibliotheken

In Nederland bestaat een wijdverspreid netwerk van bibliotheekvestigingen in vele verschijningsvormen. Het stelsel van openbare bibliotheken telt circa 140 bibliotheekorganisaties, samen goed voor zo'n 800 vestigingen, distributiepunten en bibliobushaltes. Rond 4 miljoen mensen zijn lid van de Bibliotheek. De helft van hen is jonger dan 18 jaar. Daarnaast gebruiken ongeveer 2 miljoen mensen de Bibliotheek regelmatig zonder abonnement.

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen [Wsob](#), kortweg bibliotheekwet, regelt sinds 2015 de verantwoordelijkheden van gemeenten, provincies en het Rijk voor bibliotheken. De wet benoemt de 5 maatschappelijke functies waaraan elke bibliotheekorganisatie moet voldoen.

POI's bieden provinciale ondersteuning

9 provinciale ondersteuningsinstellingen (POI's) ondersteunen de bibliotheken met infrastructuur, producten, diensten, transport, logistiek en innovatie. De gesubsidieerde POI-taken komen voort uit bestuurlijke afspraken (met VNG, IPO, OCW) en uit provinciaal beleid.

Landelijke ondersteuning VOB en KB

Op landelijk niveau krijgen de bibliotheekorganisaties en POI's ondersteuning van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) en de KB. Sinds 2010 treedt de VOB op als branchevereniging van de openbare bibliotheken.

Met de Wsob kreeg de KB in 2015 een regierol binnen het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen. Vanuit deze regierol werkt de KB nauw samen met andere organisaties, op landelijk, provinciaal en lokaal niveau.

Begrippen

A	
Aanbod	Met aanbod worden activiteiten, producten of diensten bedoeld die georganiseerd of aangeboden worden voor doelgroepen en voor geografische gebieden.
Aanbodsoort	Omdat er veel verschillende vormen van aanbod bestaan, worden deze ingedeeld in aanbodsoorten. Per aanbodsoort is andere informatie relevant.
Activiteit	Een activiteit is een vorm van aanbod die bestaat uit een of meer tijdsgebonden bijeenkomsten op een fysieke locatie of online sessies.
B	
Basisbibliotheek	Openbare Bibliotheek met een of meer vestigingen.
Basisbibliotheekgegevens	Set gegevens van een Bibliotheek die nodig zijn voor de correcte werking van bepaalde diensten van de openbare bibliotheken, onder andere de ISIL-code.
Bibliotheekvestiging	Een basisbibliotheek kan meerdere vestigingen hebben, de basisbibliotheek wordt zelf ook beschouwd als een vestiging.
Bijeenkomst	Een bijeenkomst kan plaatsvinden op een fysieke locatie of als online sessie. Een bijeenkomst valt onder de noemer Activiteit.
D	
Dienst	Een fysieke locatie in een Bibliotheek waar men terecht kan met een bepaald doel, bijvoorbeeld het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Deze locatie heeft vaak afwijkende openingstijden.
DOB	Databank Openbare Bibliotheken.
Doelgroep	Groep mensen voor wie aanbod (product, activiteit of dienst) is bedoeld.
G	
G!DS	Het huidige systeem voor beheer en beschikbaar stellen van organisatiegegevens en aanbod.
Gebied	Alle dorpen, steden, gemeenten, provincies in Nederland en hun postcodes.
Gebruiker	Persoon die geautoriseerd is om in het systeem in te loggen.
I	
ISIL-code	International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations code, een unieke identifier van een Bibliotheek.
O	
Organisatie	Publieke organisatie.
P	

POI	Een POI (provinciale ondersteuningsinstelling) is een facilitair bedrijf dat openbare bibliotheken in Nederland ondersteunt in de bedrijfsvoering.
Product	De term product wordt in de context van de huidige situatie gebruikt als synoniem voor aanbod. In de nieuwe situatie is een product een vorm van aanbod.
Profiel	Een profiel in G!DS is een vastgelegde zoekopdracht met reeds ingevulde parameters. De afnemers van de data in G!DS halen met een profiel de data op uit G!DS.
S	
Soort	In G!DS worden aanbodsoorten en organisatiesoorten beheerd en gebruikt. De soort bepaalt het template met daarin de velden die ingevuld moeten worden.
T	
Trefwoord	Een organisatie- en een aanbod-item kan meerdere trefwoorden hebben. Trefwoorden worden gebruikt om te bepalen of, en in welke rubrieken, het aanbod getoond wordt op websites.
V	
Vestigingstype	Bijvoorbeeld: basisbibliotheek (hoofdvestiging), vestiging, servicepunt, bibliobus.
W	
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Urls voor de verschillende pagina's:

- Bibliotheek in het hart van de samenleving:
<https://www.youtube.com/watch?v=-2w57pCnxDg>
- Sleutelrol voor bibliotheken:
<https://www.bibliotheeknetwerk.nl/nieuws/sleutelrol-voor-bibliotheken-bij-grote-maatschappelijke-opgaven>
- DigiVitaler - digitale zorg dichterbij:
DiDi <https://www.youtube.com/watch?v=m7wjWEPvmOI>
- Een deelnemer over leren in de Bibliotheek:
<https://www.youtube.com/watch?v=qUXWPG40Wrc>
- Een deelnemer over leren computeren en DigiD gebruiken:
<https://www.youtube.com/watch?v=Kq4iiAK0ahg>
- Sociaal Educatieve Kaart:
<https://www.youtube.com/watch?v=I2mY1X1CgC4>
- Landelijke website het informatiepunt
<https://www.hetinformatiepunt.nl/>

- Verschillende soorten bibliotheken:
[https://nl.wikipedia.org/wiki/Bibliotheek_\(algemeen\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Bibliotheek_(algemeen))
- Vereniging van Openbare Bibliotheken:
<https://www.debibliotheken.nl/>
- Klachtenafhandeling bij aanbesteden:
<https://open.overheid.nl/repository/ronl-832a6ddf55ce5c5de8ae43afa9f11aef66bdf76a/1/pdf/klachtenafhandeling-definitief.pdf>